

Tamarisk is a lax, deciduous shrub or small tree up to 4m high, similar to a cypress in general appearance (yet not a conifer). Young shoots with dark red-brown bark, old stems with grey, fissured bark. The leaves are scale-like, alternate, glaucous-green, deltoid, appressed to shoots; those of primary shoots are rather larger (1 - 2 x 1 mm) than those of secondary shoots. The flowers are small, pink or whitish, in lateral racemes (1 - 2.5 x 0.2 - 0.5 cm), produced on current years shoots; petals and stamens are usually 5, styles are usually 3. Flowering is from April to June, after leaf development. The fruit is a small dehiscent capsule (2.5 - 3 x 0.7 mm); the seeds are pale brown with tufts of short, white hairs. Fruit ripens from June to September.

Native of Cyprus, found along streams, marshy ground and moist places on sand dunes, rocky areas and along roadsides. It is locally common in Pafos district, Lemesos, Amiantos mine, Kyperounda, Evrychou, Athalassa, Kythrea, Keryneia, Kornos (0 - 1400 m alt.). Native also of Southeast Europe and the Eastern Mediterranean as far as Afghanistan.

2019

ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ TREE OF THE YEAR

Μέρικος - Tamarisk

Tamarix smyrnensis Bunge

ΓΤΠ/ΡΙΟ 119/2018 - 5.000

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών
Published by the Press and Information Office

Εκτύπωση: Τυπογραφείο Κυπριακής Δημοκρατίας
Printed by: Government Printing Office

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ • ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
MINISTRY OF AGRICULTURE, RURAL DEVELOPMENT AND ENVIRONMENT • DEPARTMENT OF FORESTS

www.moa.gov.cy/forest

Ο **Μέρικος** (*Tamarix smyrnensis*) ανήκει στην οικογένεια Ταμαρικίδες (*Tamaricaceae*). Η οικογένεια έχει 4 γένη και 78 είδη που έχουν εξάπλωση κυρίως στην Ευρώπη, στην Ασία και στην Αφρική. Αρκετά είδη ευδοκούν σε αλμυρά εδάφη. Το όνομα του γένους προέρχεται από τον ποταμό Ταμαρίς στην Ισπανία. Εκτός από το είδος (*Tamarix smyrnensis*) στην Κύπρο φύονται άλλα τέσσερα ιθαγενή είδη του γένους, το *Tamarix tetragyna*, το *Tamarix tetrandra*, το *Tamarix dalmatica*, το *Tamarix hampeana* και ένα ξενικό είδος το *Tamarix arhylla* το οποίο εισάχθηκε τη δεκαετία του 1940 και χρησιμοποιείται κυρίως σε χαμηλές περιοχές ως ανεμοθραύστης σε καλλιέργειες επειδή είναι πολύ ταχυαυξές. Όλα τα είδη έχουν την ονομασία Μέρικος ή Μερτζιά.

Περιγραφή

Είναι αραιόκλαδος, φυλλοβόλος θάμνος ή μικρό δέντρο, ύψους μέχρι 4m. Έχει ερυθροκαστανό φλοιό και κλαδίσκους με σκούρο ερυθροκαστανό χρώμα, συχνά λεπτούς με μικρά ίχνη από την πτώση των φύλλων. Τα φύλλα είναι πολύ μικρά, λεπιοειδή, κατ'εναλλαγή πιεσμένα στους βλαστούς, γλαυκοπράσινα. Τα άνθη είναι, επίσης, πολύ μικρά, ρόδινα ή λευκωπά, σε επιμήκεις βότρες 1-2,5 x 0,2-0,5cm, τα οποία σε αντίθεση με τα άλλα είδη, εκπύσσονται από βλαστούς του τρέχοντος έτους. Τα πέταλα και οι στήμονες είναι συνήθως 5, ενώ οι στύλοι είναι συνήθως 3. Ανθίζει τον Απρίλιο μέχρι τον Ιούνιο μετά την έκπτυξη των φύλλων. Ο καρπός είναι διαρρηκτή μικρή κάψα 2,5-3 x 0,7mm. Οι σπόροι είναι καστανοί με τούφα από κοντές τρίχες. Η ωρίμανση καρπών λαμβάνει χώρα από τον Ιούνιο μέχρι τον Σεπτέμβριο.

Εξάπλωση - Ενδιαίτημα

Ο μέρικος είναι ιθαγενές είδος της Κύπρου που απαντά σποραδικά σε ρεματιές, βαλτότοπους, υγρές θέσεις αμμόλοφων, βραχωδών περιοχών και πρανή δρόμων. Είναι κοινό σε πολλές περιοχές όπως στην επαρχία Πάφου, στη Λεμεσό, στο μεταλλείο Αμιάντου, στον Καρβουνά, στη Σολιά, στην Αθαλάσσα, τον Κόρνο, την Κυθρέα, την Κερύνεια κ.ά., σε υψόμετρο 0 - 1400 m. Επίσης, υπάρχει σε αρκετές χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης και της ανατολικής Μεσογείου μέχρι το Αφγανιστάν.

Συμμετέχει σε διάφορους τύπους οικοτόπων όπως οι 92C0 Παρόχθια δάση ανατολικής πλατάνου και 92A0 Παρόχθια δάση με *Salix alba* και ως χαρακτηριστικό είδος στον τύπο οικοτόπου 92D0 Παραποτάμιες στοές και συστάδες *Nerio - Tamaricetea* μαζί με Πικροδάφνη (*Nerium oleander*), Αγνιά ή λυγαριά (*Vitex agnus castus*), Κόνυζο (*Ditrichia viscosa*), Βάτο (*Rubus sanctus*), Αντζουλλόβατο (*Smilax aspera*) κ.ά.

Ιστορικά στοιχεία

Η λέξη αρμυρίκι προέρχεται με παρετυμολόγηση από το «αλμυρός». Η μυρίκη (αρμυρίκι) των αρχαίων Ελλήνων ήταν αφιερωμένη στην Αφροδίτη, σύμβολο της ομορφιάς και της νεότητας.

Στην ελληνική μυθολογία ο Ησύχιος γράφει πως η μυρίκη είναι είδος δέντρου το οποίο πήρε το όνομά του από την κόρη του βασιλιά της Κύπρου και ιερέα της θεάς Αφροδίτης Κινύρα, τη Μύρρα, η οποία μεταμορφώθηκε από τη θεά Αφροδίτη σε Μυρίκη. Προφανώς πρόκειται για τα είδη *Tamarix smyrnensis*, *Tamarix tetragyna* και *Tamarix tetrandra*. Ο Όμηρος, επίσης, στην Ιλιάδα αφηγείται πως ο Οδυσσέας κρέμασε σε ένα δέντρο «μυρίκης» την πανοπλία του Δόλωνα (κατάσκοπος των Τρώων που στάλθηκε από τον Έκτορα για να διαπιστώσει τις αληθινές προθέσεις των Αχαιών) ώστε να αποδώσει ιδιαίτερες τιμές στον νεαρό ήρωα που σκότωσε ο Διομήδης («...Είπε και πάνω υψώνοντας τα όπλα απ' το κεφάλι, σ' αρμυρικιά τα έκρυψε μ' ένα καλό σημάδι, χλωρά κλαδιά αρμυρικής δένοντας με καλάμι», Ομήρου Ιλιάδα στίχος 10.466).

Χρήσεις

Είναι είδος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως καλλωπιστικό. Στην αρχιτεκτονική τοπίου αξιοποιείται ως δέντρο που προσφέρει χρώμα και σχήμα στον χώρο που θα φυτευτεί. Ιδιαίτερα την άνοιξη τα χρώματα των φύλλων και τα πολυάριθμα ρόδινα ή λευκωπά του λουλούδια προσδίδουν στον μέρικο κοσμητική αξία.

Είναι εξαιρετικά ανθεκτικό στην ξηρασία και στην αλατότητα του εδάφους, γι' αυτό και καλλιεργείται κατά μήκος των ακτών ως καλλωπιστικό, για τη δημιουργία ανεμοφρακτών αλλά και για τη σκιά του στις παραλίες.

Το ξύλο του μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παρασκευή κάρβουνων και ως καυσόξυλο.

Πολλαπλασιασμός

Πολλαπλασιάζεται με σπόρο και με μοσχεύματα. Συνήθως στα φυτώρια παράγεται με μοσχεύματα και έχουμε έτοιμα φυτά σε ένα με δύο χρόνια. Διατίθεται και στα φυτώρια του Τμήματος Δασών.

Προστασία και διαχείριση

Ο μέρικος είναι σχετικά κοινό είδος σε αρκετές περιοχές του νησιού μας. Όπως αναφέρεται και πιο πάνω, αποτελεί συνοδό είδος σε αρκετούς τύπους οικοτόπων. Σημαντικό μέρος των εκτάσεων που καλύπτουν οι οικοτόποι αυτοί έχει συμπεριληφθεί στο Δίκτυο Natura 2000, και η Κύπρος λαμβάνει όλα τα απαραίτητα διαχειριστικά και άλλα μέτρα για να τους διατηρεί σε ευνοϊκή κατάσταση διατήρησης (favourable conservation status).

Στον τόπο μας υπάρχουν μερικά αιωνόβια δέντρα μέρικο μεγάλων διαστάσεων και ηλικίας, όπως μια ομάδα με αιωνόβιους μέρικους στον Πωμό της επαρχίας Πάφου με περιφέρεια κορμού 1,95 m, ύψος 8 m και ηλικία πέραν των 200 χρόνων. Για τα δέντρα αυτά γίνονται ενέργειες σε συνεργασία με το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως ώστε να κηρυχθούν προστατευόμενα.

Για την υλοτομία όλων των ειδών μέρικο απαιτείται άδεια από το Τμήμα Δασών όταν η έμφλοια διάμετρος του κορμού σε ύψος εκατό τριάντα (130) cm πάνω από το έδαφος είναι μεγαλύτερη από δεκαπέντε (15) cm.